כב א טוש"ע י"ד סי' רנ סעיף י בהג"ה:

כג ב ג מיי' פי"ג מהלכות נדרים הל' י (ופי"ב מהל' נדרים הל' ח) סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף סד סה:

כד ד מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' יא סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף ג:

כה ה מיי' שם פי"ב הל' ח סמג שם טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף סה:

ר"נ

מטומאת מת דלית לה לנערה לא הפר לה · וכמלא שאפילו לאחר ההפרה היא מוזהרת על הטומאה וכיון שכן לא מיקרי לגבי טומאה אלי מנין של נזירות שהרי חייבת היא להשלים כל מנין נזירותה בטהרה אלא ודאי משמע דמתוך שמפר ליין שמתענה בו, מפר לטומאה שאינה מתענה: אמרי טומאת מת נמי אית לה לנערה · האי דפריק ליה הכי ולא פריק אין נזירות לחלאין כדפריק לעיל משום דטומאה אינה תליה בנזירות דאשכחן נזירות בלא טומאה שהרי נזיר שמשון אסור ביין ומטמא למתים כדאיתא פרק קמא דמס' נזיר (ד·) וכיון דלא תליא טומאה בנזירות אפשר כמי דאיתא לאיסור טומאה בלא איסור שאר דיני נזירות אי נמי דקושטא דמילתא בעי לתרולי דלא כדסלקא דעתא דאין בטומאת מת לנער דליתא, אלא נערה אית לה וכ"ת שאם נדרה שלא תלך לבית האבל בעלה מפר לה משום עינוי נפש: מתני' קונם שאני נהנית לבריות · מה שאני נהנית מן הבריות יהא עלי כקונם: אינו יכול להפר · דאע"ג דאמר שמואל הנאת פלוני עלי יפר הא אסקינן עליה דשמואל כרבנן סבירא ליה דמיקל בעינוי נפש, וכולה פרקין רבי יוסי: ויכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה · דכיון דכתיב בהו "תעזוב" יתירה ולא כתיבא בהו 'נתינה' לית בהו טובת הנאה לבעלים הלכך כי שקלה לקט שכחה ופאה אינה נהנית משל בריות ובגמרא מפרש למתני': גמ' אלמא אפשר דמתזנה מדיליה · קא סלקא דעתך דסיפא דקתני יכולה היא ליהנות בלקט שכחה ופאה לאו סיומא דרישא וטעמא דידה היא דמשום הכי אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה דאם איתא הוה ליה למתני הכי מפני שיכולה ליהנות ועוד דאם איתא דבעל בכלל בריות הוא היכי קתני דמפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה אין יכול להפר וכי בעל וכולהו בריות גריעי מחנווני שלא היתה פרנסתו אלא ממנו דאמרינן לעיל יפר אלא ודאי כי קתני אין יכול להפר היינו טעמא משום דאפשר דמתזנה מבעלה דבעל לא הוי בכלל בריות הלכך לא מקרי עינוי נפש ולא יפר וכי תימא אכתי היכי אתיא שפיר דהא ודאי בעל אין פרנסתו אלא מן הבריות והוו להו בריות כחנווני שאין פרנסתו אלא ממנו דאמר יפר לאו קושיא היא דהתם אסרה לה לפירות חנווני אפילו בזמן שיביאם לה בעל וכדאסיקנא לעיל הלכך יפר אבל הכא לא אסרה אנפשה פירות הבריות אלא הנאת הבריות הלכך כל היכא שהבעל לוקח אותם מותרת בהן שאינה נהנית מן הבריות אלא מן הבעל: אימא סיפא יכולה ליהנות בלקט שכחה ופיאה · אבל מן הבעל לא אכלה דאי אכלה מבעל היכי מותרת בלקט שכחה ופאה דהא לאו עניה היא: אמר עולא לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא ועוד אין יכול להפר מפני שיכולה היא ליהנות בלקט שכחה ופאה · פירוש לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא ומשום הכי אין יכול להפר דהא מתזנה מיניה דבעל ועוד דאפי' בעל עני הוא אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה ומבעל נמי לא מתסרא דאי מתסרא ביה משום שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה בלחוד לא אמרינן דלא יפר דלא גרעי בריות ובעל מחנווני שלא היתה פרנסתו אלא ממנו דקיימא לן יפר: רבא אמר לעולם בעל בכלל בריות הוא · ומה טעם קאמר מה טעם אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות מלקט שכחה ופאה סבירא ליה לרבא דאף על גב דלא קתני מפני שיכולה ליהנות ממילא משמע דמה טעם קאמר וקשיא טובא ולרבא מי גרעי בריות ובעל מפירות חנווני שאין פרנסתו אלא ממנו דקתני יפר משום עינוי נפש ואפילו לר' יוסי ותירץ הר"מ בר שניאור זכרונו לברכה דהכא בשלקטה לקט שכחה ופאה ויכולה היא ליהנות ממנו וכדקתני יכולה היא ליהנות בלקט שכחה ופאה והלכך לא יפר ולעיל בשגדרה בימות הגשמים שאי אפשר לה ללקט ומשום הכי יפר: רב נחמן אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא · ומשום הכי לא יפר שאם לא היתה יכולה ליהנות ממנו אע"פ שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה עינוי נפש הוי ומפר והכי קתני נתגרשה יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה דלית בהו טובת הנאה דעזיבה כתיבא בהו וקא משמע לן דלכשתתגרשה יחזור הבעל להיות בכלל איסור הבריות ואין לה ליהנות אלא בלקט שכחה ופאה כך פירשו הראשונים זכרונם לברכה וכן הוא בחדושי הרשב"א זכרונו לברכה בשם התוספתא*) : ואני אומר דאם איתא דהכי פירושא הא דגרסינן בירושלמי

גמרא

דלמא מיין דאית לה צערא הפר לה מטומאת מת דלית לה צערא לא הפר לה? אמרי טומאת מת' נמי אית לה צערא דכתיב °והחי יתן אל לבו *ותניא היה ר' מאיר אומר מאי דכתיב והחי יתן אל לבו דיספוד יספדוניה דיבכון יבכוניה דיקבר יקברוניה:

מתני' קונם שאני נהנה לבריות אינו יכול להפר, ויכולה היא ליהנות בלקט שכחה ובפאה/ קונם כהנים לוים נהנים לי יטלו על כרחו, כהנים אלו ולוים אלו נהנים לי יטלו אחרים: גמ' אלמא אפשר דמתזנה מדיליה מכלל דבעל לאו בכלל בריות הוא, אימא סיפא (א) ויכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה אבל מדבעל לא אכלה אלמא בעל בכלל בריות הוא? אמר עולא לעולם (ב) לאו בכלל בריות הוא ועוד אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה רבא אמר לעולם בעל בכלל בריות הוא ומה טעם קאמר: מה טעם אין יכול להפר מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה ר"נ אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא והכי קתני נתגרשה יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה

איתיביה

כתובות עג: מ"ק כח:

רש"י

דלמא מיין דאית לה לנערה הפר · מזג וחרצן לא הפר לה דהא אמרת אין נזירות לחלאין ההכי קאמר דמפר כולו ולא שייר אלא טומאת מת משום דלא אפשר ליה להפר לה וחייתי כמי עולת העוף דהא הייל עלה אכתי נזירות לענין טומאה: אמרי טומאת מת · ודאי הוי נמי בכלל הפרה משום דאית לה לנערה כדכתיב קרא והחי יתן אל לבו והויא עינוי נפש: דיספוד יספדון ליה כו' · כלומר יספוד לאחרים כי היכי דיספדון ליה נמי והיינו והחי יתן אל לבו שישתדל לעשות עם אחרים כדי שיזכה ויעשה לו כמו כן ולעיל מיניה כתיב טוב ללכת אל בית אבל וגו': מתני' קונם שאני נהנה לבריות · קונם יהא עלי כל מה שאהנה מן הבריות: אינו יכול להפר: (ג) ויכולה ליהנות מלקט שכחה ופאה · דלא של בריות הן אלא של הפקר: גמ' מדקאמר דאין יכול להפר משמע דאין בנדר הזה עינוי נפש משום דיכולה להתפרנס משלו: אימא סיפא (ד) יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה אבל משל בעל לא מצי אכלה · אלמא דבעל בכלל בריות הוא: ה"ג אמר עולא לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא חדא ועוד קתני כו' · ואין יכול להפר דמתניתין הכ"ע קמהדר דאין יכול להפר אליבא דכ"ע משום דלאו נדרי עינוי נפש הויין ולאו דברים שבינו לבינה: רב נחמן אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות · והאי דקאמר אין יכול להפר א"ל להפר קאמר: (ה) ויכולה ליהנות בלקט כו' · משנתגרשה קאמר דהתם לא מצית לאיתהנויי מבעל:

תוספות

טומאת מת נמי אית לה לנערה · אם תמנע מלטמא דהויא עינוי נפש: קונם שאני נהנה לבריות כו' לא יפר · דלא הוי עינוי נפש *)[וא"כ] נשמואל דאמר קונם שאני נהנה לפלוני יפר ותי' לא יפר משום נדרי עינוי נפש אבל מיפר משום דברים שבינו לבינה ורבי יוסי היא כדתלינן מפירות מדינה: ויכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה · שאינו ממון כדאמרי' דאפי' טובת הנאה ליכא לבעלים דעזיבה כתיב בהו [דדוקא היכא דכתיב ...] לכהנים תרומתו דטובת הנאה ... פריך מרישא לסיפא: אלמא ...